

Nocturnes
in
ieper 2001

THEATERWANDELINGEN
IN EN ROND
DE VESTINGSTAD IEPER

HISTORISCHE ACTUALITEITEN EN ACTUELE HISTORIES

DE GESCHIEDENIS VAN IEPER is een opeenvolging van geluk en ongeluk, van grootheid en bekrompenheid, leven en dood, liefde en haat, oorlog en vrede. Dit is het herkenningspunt voor de bezoekers aan deze stad: hun geschiedenis verschilt niet grondig van de onze. Ons verleden lijkt wel als twee druppels water op die van andere steden en gemeenten in Vlaanderen en Europa. Neem nu de middeleeuwen.

De 13de eeuw is ongetwijfeld een hoogtepunt in onze geschiedenis. Het oude graafschap Vlaanderen, Kroon-Vlaanderen, kende zijn grootste territoriale expansie. In deze periode was onze graaf zelfs de regent van de Franse koning. Vlaanderen was machtig en Ieper was rijk. Hoe zouden de mensen van toen aankijken tegen het Ieper van nu? En hoe kijken wij naar die vreemde, verre tijd?

De subtiële koppeling van historische actualiteiten aan actuele histories is een keurmerk van de Nocturnes. Hierdoor krijgt geschiedenis een levend karakter: de christelijke deugden en (vooral) hun ondeugdelijke varianten blijven een herkenbaar actueel gegeven. Democratie en totalitarisme, fundamentalisme versus vrijheid, respect voor mensenrechten versus barbarij, rijkdom en armoede zijn spanningsvelden van alle tijden. Ook nu weer. Wie de geschiedenis niet kent, heeft geen toekomst. Daarom zijn de Nocturnes ook lessen in leven.

IEPERSE MONUMENTEN: (H)EERLIJKE GETUIGEN VOOR ACTEURS, FIGURANTEN ÉN BEZOEKERS

HET CULTUURHISTORISCH PATRIMONIUM is een droomdecor waarin geschiedenis tot leven komt. Monumenten zijn geen fossiele getuigen. Zij vertellen ons eerlijk over mensen en dingen van toen. Hun muren en vensters zijn echo's van een niet zo ver verleden. Zij schetsen de voorbije tijd en stellen vragen over de toekomst.

Nocturnes: *her-denken* en *be-leven* van Ieperse monumenten.

Dit wordt uitgewerkt in een traject waarin (opnieuw) speciale klemtonen worden gelegd. Zo wordt de Foyer van de Lakenhalle het vertrekpunt van de theaterwandeling. De Foyer: een boeiende en eigentijdse confrontatie tussen verleden en toekomst. Als startpunt kan dit tellen. Het Astridpark, ooit de tuin waar

18 bisschoppen flaneerden in gebed en vrome gedachten, stelt ons voor het probleem van perkament en schriftuur.

Martha's tuin in het Brakkestraatje! Luister goed. Horen wij in deze besloten intimiteit niet de echo van onze diepe verlangens? Het poppenspel toont ons Bruun de Beer en Koning Leeuw in een twistgesprek. Zou Tybaert de kater hier zijn levenslessen uit trekken? Houdt de schaatsen recht!

Het 17de eeuwse "Keldertje" van de voormalige brouwerij Vermeulen. Deze plek van vroeger bruisend uitgaansleven biedt geen devoot schouwspel. Een roerig stukje religieuze anarchie met "bisschop Jan van Waesten" op kop wijst ons naar een weg, een waarheid en een leven. Naar het Leven dus. (Ooit zelf al eens een visitatie gedaan?)

In de inkomhal van het voormalige OLV Gasthuis ontmoeten we Jan Yperman, de Ieperse heelmeeester en chirurgijn die zijn werken in het middelnederlands schreef. Pestilentie en melaatsheid worden hier daadkrachtig bestreden! En wee de barbiers, zijn minder wetenschappelijke collega's & concurrenten. Via de vesting gaat het naar "de Poortერი", een heerlijk huis

met een parel van een kelder. Hier toont de leerlooier ons de archeologie en de echte middeleeuwen. De Poortერი bevat een overzicht van het Ieper doorheen alle tijden en is thans een tehuis voor volwassen mannen en vrouwen met een mentale handicap. Wat een enige kans om hier welkom te zijn.

De souterrains bij Sint-Jacobs bieden een prikkelend & pijnlijk schouwspel. Er is altijd wel iets waarvoor men kan opgepakt worden, zo blijkt. En onder tortuur kan alles bekend worden, ook een aardbeving. Sinds kort zijn we weer een stukje dichter bij deze barbaarse realiteit.

Even verder, op de Hoge Wal, komen we Michiel Quaetjonck en zijn bende van de Sint-Michielsparochie tegen. "d' Ingelsche" zitten weer in het spel en er zijn barre tijden op komst. De parochie is nog steeds platgebrand en de oorlog duurt al wel 100 jaren lang. Hoe zal dit aflopen?

Via de tenaille van het Nazareth, een constructie van "de Chazerat" met aarden wallen in parapetvorm, komen we aan de Kasteelgracht. Zou het water hier niet te diep zijn? Dat zul-

len de veerman en de visvrouwen wel vertellen. Overigens: wie betaalt de veerman?

Maar let op voor de melaatsen in de omgeving van het retranchement of de voorvesting. Die marginalen zijn gelukkig buiten de stad en hangen nu als vliegen rondom ons. Hun leefwereld is die van de ondergrond, de buik van de stad. Snuiven zij ook lijm? Of beroven zij argeloze bezoekers? De tocht leidt ons tot in de saskamer, waar ooit het waterpeil werd geregeld via schotbalken. Zouden we hier weer veilig zijn?

In de omgeving van het Sint-Jansgodshuis komen we voor het eerst een kruisridder tegen. Dit stedelijk museum was ooit een echt godshuis en overleefde deels de beschietingen uit de eerste wereldoorlog. In de Godelievekapel horen we over een slachtpartij: Lieven Wemaere, ridder van de orde van de Tempeliers, kon ternauwernood aan de moordende Fransoos ontsnappen...

Die van Sint-Pieters waren ooit wel de beste in Ieper. Zou dit

ook blijken uit het bezoek aan de Sint-Pieterskerk? Dit parel-tje is romaans én gotisch. Zou het ook augustijns én dominikaans kunnen zijn? De paters Augustijnen laten er geen twijfel over bestaan: de Ieperse religieuze gemeenschap krijgt af te rekenen met een geduchte tegenstander.

Tenslotte gaan we op bezoek bij de Tempeliers in "Het Steen der Tempeliers": wij zijn er te gast in het voormalige postgebouw, voor de gelegenheid omgevormd tot "landcommanderij van Ieper en het Westkwartier". Hier ontdekken we de verschillende kamers en schuiven we de benen onder de tafels.

PRAKTISCH

Wanneer

De Nocturnes vinden plaats op 6 weekends in juli en augustus.
Telkens op vrijdag - en zaterdagavonden.

Voorstellingen vinden plaats

op 6 & 7 - 20 & 21 - 27 & 28 juli,
telkens om 19u - 19.30u - 20u - 20.30u - 21u
op 10 & 11 - 17 & 18 - 31 augustus & 1 september,
telkens om 18.30u - 19u - 19.30u - 20u - 20.30u

Prijs

Deelnemen aan de Nocturnes kost 900,- BEF (22,31 Euro).
Hierin zijn de tocht, diverse hapjes en drankjes én de maaltijd begrepen.

Waar

Plaats van afspraak is de Foyer in de Lakenhalle. Er is voldoende parkeergelegenheid in de buurt. De Nocturnes eindigen in "Het Steen der Tempeliers", op 10' stappen van de startplaats.

Het parcours bedraagt 3 kilometer. De theaterwandeling duurt ongeveer 3 uur. Stevige en waterdichte wandelschoenen zijn sterk aanbevolen. Het traject is gemakkelijk begaanbaar, loopt over vlakke paden en is grotendeels geschikt voor oudere bezoekers en rolwagengebruikers. Enkele delen van het parcours zijn dit evenwel niet. Wie wenst deel te nemen en minder mobiel is, kan best vooraf contact opnemen met de organisatie: Patrick Deldaele, tel.-tam-fax (057) 20 31 72, email: patrick.deldaele@wol.be

An aerial photograph of Ieper, Belgium, showing the city's layout, streets, and the Ieper River. The image is in grayscale and serves as a background for the text.

de poortერი: een huis van de Lovie

DE LOVIE IS EEN CENTRUM VOOR BEGELEIDING van 460 jongeren en volwassenen met mentale handicap. Deze begeleiding gebeurt op verschillende plaatsen in de Westhoek. Voor personen met mentale handicap die het aankunnen, creëert De Lovie mogelijkheden om in een stad of dorp te wonen. De huizen in de Kauwekijnstraat nr. 3 en 5 te Ieper verruimen deze mogelijkheden. Het is de bedoeling op deze plaats huisvesting te creëren voor drie groepen van elk tien volwassen mannen en vrouwen met mentale handicap. Op 14 februari 2000 nam een eerste groep van tien volwassenen hun intrek in het huis nr. 3.

Dit pand kreeg de naam De Poortერი: een verwijzing naar de historiek van de stad Ieper enerzijds en anderzijds ligt in deze naam ook de link vervat naar de maatschappelijke opdracht waarvoor De Lovie staat. In de Middeleeuwen waren "poorters" burgers in de volle betekenis van het woord. Ook de huidige bewoners van het pand zijn volwaardige burgers in de samenleving.

Tijdens de verbouwingswerken aan deze huizen werden eind oktober 1996 verscheidene archeologische vondsten gedaan die interessante informatie geven over de geschiedenis van

de stad Ieper in de Middeleeuwen. De Lovie besliste om deze vondsten te integreren in een archeologische site. Deze site wordt binnenkort toegankelijk gesteld voor bezoekers. Aan de hand van de gevonden structurele elementen en voorwerpen maken ze kennis met 10 eeuwen Ieperse stadsgeschiedenis. Tevens moet het voor de bezoeker duidelijk zijn dat hij zich in een unieke site bevindt waar erfgoed en sociaal project met elkaar verweven zijn. De bewoners zullen immers op een aangepaste manier participeren in het hele gebeuren, onder meer als gastheer of gastvrouw voor bezoekers. Het project zou ingebed worden in het geheel van cultuur-toeristische initiatieven van de stad Ieper.

De Poortერი krijgt de erkenning van de Koning Boudewijn Stichting omwille van de unieke combinatie cultureel erfgoed-sociale functie. In 2001 bekroonde ook de Ford Foundation De Poortერი als enige laureaat van de 56 ingediende projecten binnen de categorie "cultureel erfgoed".

De Lovie, Krombeekseweg 82, 8970 Poperinge

NOCTURNES 2001: DE ORGANISATIE

De Raad van beheer en de projectgroep van de vzw Nocturnes

Patrick Deldaele	voorzitter
Piet Lesage	artistiek directeur
Jan Steen	penningmeester
Erik Vanhove	secretaris

Nele Bouve, Kristin De Meyere, Chantal Dedeurwaerder,
Jean-Pierre Deroo, Mark D'Hulster, Roos Goemaere,
Hanna Laekeman, Jo Loobuyck, Koen Neels en Pascal Vaneygen

Tekstproductie

Jo Loobuyck

Regie

Piet Lesage, met assistentie van
Jan Devriendt, Jo Loobuyck en Katrien Vanderstichele

Techniek

Dimitri Claeys, Luc Coutigny, Joke Demyttenaere, Filiep Deryckere,
Mark D'Hulster, Luk Dombrecht, Koen Neels, Roland Outtier,
Filip Top, Claude Pottel, Georges Pottel, Gerald Rassalle en Lieven Wyffels

Kostumering & rekwisieten

Teresa Annoot, Kristin De Meyere, Hanna Laekeman, en Roos Goemaere

Grime

Johan Lemenu & Diederik Vandenbilcke (Farsafas)

Performance

Dansstudjoke o.l.v. Joke Quaghebeur

Poppenspel

Advies en medewerking van Bart Dejaegher

NOCTURNES 2001:

DE SPELERS (per locatie)

Foyer van de Lakenhalle en Steen der Tempeliers: onthaal

Kathleen Bevernage, Martha Croes en Chantal Dedeurwaerder

Van Foyer tot Steen: de Fulco's

Katrien Deweerdt, Ulrike Dezeure, Roos Goemaere, Michoe Larsen,
Nele Ryde, Jean-Pierre Deroo, Jan Devriendt, Jo Loobuyck,
Fernand Rambour en Marcel Vandemaele

Martha's tuin: bij de poppenspelers

Bart Dejaegher, Wannes Froyman, Jan Steen en Chris Pecceu

't Keldertje: op visitatie bij de nonnen

Jean-Paul Campadiou en Willy Thieren als visiteurs
Nele Bouve, Gerda Dejonckheere, Gerda Delva, Grietje Denys,
Mieke Menu, Benedicte Mylle, Liesbet Nevejans, Magda Pype,
Mieke Sabbe, Karin Vandenabeele, Greetje Vanderstichele,
Kris Vanderstichele, Marleen Verhack als nonnen

OLV Gasthuis: bij Jan Yperman

Julien Logie, Patrick Ryde en Laurens Stubbe

De Poortერი: in de leerlooierij

Jeroen Dehaerne, Mark D'Hulster en Erik Vanhove als leerlooiers
Trees Pottel en de kantklosgroep als soepdames

De souterrains bij Sint Jacobs: in de martelkamer

Jo Lottegier en Chris Schotte als beulen
Valérie Rousseau en Deborah Schotte als martelmeisjes
David Allegaert, Lieven Dejonckheere, Jan Desmet, Jan Steen en
Geert Vanderjeugt als gemartelden

De Hoge Wal: de groep van Michiel Quaetjonck

Patricia Ghekiere, Alice Leeuwerck, Manon Leeuwerck,
Noémie Leeuwerck, Piet Leeuwerck, Toon Lefebvre, Hans Robyn,
Miguel Stevens, Nele Stevens, Stijn Stevens, Josée Van Cauter en
Kris Vantomme

De poterne en de tenaille van het Nazareth: wachtend op de veerpont

Jean-Marie Bream en Roland Outtier als bootsmannen
Aileen Bogaert, Annelore Braeckevelt, Kathleen Debouvere,
Sabine Dejonckheere, Carine Forrez, Anita Lauwaert,
Katrien schoonheere, Mitoe Schotte, Tine Staelens,
Gerda Vandemaele en Carina Verhelle als veerpontvrouwen
en voor alle veiligheid de brandweer van Ieper

Het retranchement: de groep melaatsen

Joost Carette, Els Deraedt, Kaat Devriendt, Miet Devriendt,
Frans Dezeure, Vincent Isebaert, Lieven Leplae, Anitha Logie,
Brecht Neuville en Annemie Witdouck

Stuw S6, Ieperleegewelf en Saskamer: in de buik van de stad

Dimitri Claeys, Mich Demaeght, Joke Demyttenaere,

Gudrun Deryckere, Bart Leeuwerck, Heidi Vandesteene,

Siebe Vanspranghe, Wannes Vanspranghe en Hilde Verdonck

Godelievekapel: bij de Wemaeres

José Billiau, Alexia Desmyttere, Pascal Vaneygen
en Nathalie Vanheule als "de Wemaeres"

Sint-Pieters: de Augustijnen

Eddy Bertier, Hans Devos, Johan Dewilde, Johan Goemaere,
Hein Lesage en Erik Vanhove

**Het Steen der Tempeliers: in de "landcommanderij van Ieper en
't Westkwartier"**

Performance door de groep "Dansstudjoke" o.l.v. Joke Quaghebeur

Tot uw dienst

Jo Canada, Marc De Cat, Frédéric De Savoye, Jan Dejonghe,
Lieven Ennaert, Caroline Huyghe, Nathalie Lecouffe,
Wannes Lesage, Patriek Louagie, Erik Vanhove, André Verstraete,
Lou Verstraete en Lotje Victoor als bartenders

NOCTURNES 2001: DE ONDERSTEUNING

Mevr. Annick Louchaert - Dienst Toerisme Ieper

Mevr. Martha Croes - Martha's tuin

Dhr. Bart Dejaegher en Mevr. Chris Pecceu - Poppenspel in Martha's tuin

Dhr. en mevr. Charles Vermeulen - 't Keldertje

Dhr. Christophe Gantois (De Twaalf Apostels) - 't Keldertje

Dhr. Marnix Vieren - OLV Gasthuis

Dhr. Luc Decramer en mevr. Cécile Poissonnier - M.P.I. De Lovie - De Poortertij

Dhr. André Jean Radermecker - leerlooierij Radermecker - De Poortertij

Dhr. Marc Dewilde - I.A.P. - de Poortertij

Ir. Jacques Leliaert en dhr. Dirk Depover - toegang StuwS6 - doortocht Ieperleegewelf

E.H. Noë Clarisse, mevr. Ghesquiere, dhr. I. Woussen en de kerkraad van Sint Pieters - Sint Pieterskerk

Dhr. Willy Devriendt - Steen der Tempeliers

Mevr. Joke Quaghebeur - Dansstudjoke-Steen der Tempeliers

Dhr. Joost Man - Belichting - Steen der Tempeliers

JOC-Jeugd ontmoetingscentrum- AMINAL, afdeling Water - Cultureel Centrum

M.P.I. De Lovie, Proven - Dienst Toerisme - Brandweer - Groendienst

Technische Dienst - dienst Stedelijke Musea - OCMW

Milieu-educatieve Dienst - Stadsbestuur - kerkraad van Sint Pieters

NOCTURNES 2001: DE SPONSORS

Chris en Conny Bevernage

in het klein stadhuis & de waterpoort

John en Rosette Niville

bakkerij & banketbakkerij niville

Marc en Lucie Six

wijnhandel six & sanitaire uitrusting nima

Bernard Tommelin

drankcentrale tommelin

Axel Denys

primus-brouwerij haacht

Frans Vaneygen

natuurvlees en fijne vleeswaren vaneuygen

Filip en Christine Wallaey

het zilveren hoofd & de ecurie

vormgeving: diederik vandenblicke

druk: vancevenant